

Wyrok z dnia 11 października 1995 r.
I PRN 68/95

Przepis § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 listopada 1974 r. w sprawie stosunków pracy. w których pracodawcą jest osoba fizyczna (Dz. U. Nr 45, poz. 272 ze zm.) ma zastosowanie tylko do pracowników zatrudnionych w gospodarstwach domowych, a także - jeżeli pozostają we wspólnocie domowej z pracodawcą - w indywidualnych gospodarstwach rolnych.

Przewodniczący SSN: Teresa Flemming-Kulesza (sprawozdawca), Sędziowie SN: Józef Iwulski, Janusz Łętowski,

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Jana Szewczyka, po rozpoznaniu w dniu 11 października 1995 r. sprawy z powództwa Heleny Jadwigi B. przeciwko Irenie S. o ustalenie i zapłatę, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie z dnia 7 kwietnia 1995 r., [...]

1. o d d a l i ł rewizję nadzwyczajną;
2. o d d a l i ł wniosek powódki o zasądzenie kosztów postępowania wywołanego wniesieniem rewizji nadzwyczajnej.

U z a s a d n i e n i e

Helena Jadwiga B. wniosła początkowo o ustalenie, że wiąże ją z pozwaną Ireną S. umowa o pracę. Następnie zmieniła żądanie domagając się wydania świadectwa pracy stwierdzającego, że stosunek pracy został rozwiązany z dniem 23 czerwca 1994 r. oraz zasądzenia wynagrodzenia za pracę za okres od 1 stycznia do 23 czerwca 1994 r. - łącznie kwoty 1.480.000 zł z odsetkami. Twierdziła, że umowa o pracę zawarta na czas określony uległa przedłużeniu na podstawie art. 177 § 3 k.p. do dnia porodu.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Stargardzie Szczecińskim wyrokiem z dnia 17 listopada 1994 r. [...] zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.480.000 zł z odsetkami i kosztami procesu, a także nakazał pozwanej sprostowanie świadectwa pracy przez wpisanie, że umowa o pracę z powódką trwała do 23 czerwca 1994 r.

Sąd ten ustalił następujący stan faktyczny. Od dnia 7 sierpnia 1993 r. powódka była zatrudniona przez pozwaną w jej sklepie na stanowisku sprzedawcy. Umowa o pracę była zawarta na czas określony do 31 grudnia 1993 r. W listopadzie 1993 r. powódka poinformowała pozwaną, że jest w ciąży. Pozwana uznała, że informacja ta nie ma znaczenia dla czasu trwania umowy o pracę, gdyż do dnia 31 grudnia 1993 r. ciąża powódki nie trwała dłużej niż 3 miesiące. W związku z ciążą powódka przebywała w szpitalu od 22 marca 1994 r. do 27 czerwca 1994 r. W dniu 23 czerwca urodziła córkę. Na podstawie opinii biegłego oraz wyników badań ultrasonograficznych Sąd Pracy ustalił, że trzeci miesiąc ciąży powódki upłynął przed 31 grudnia 1993 r. (około 24 grudnia), tj. przed datą, w której umowa o pracę zawarta na czas określony ulegałaby rozwiązaniu. W związku z powyższym, na podstawie art. 177 § 3 k.p. uznał,

że umowa o pracę uległa przedłużeniu do dnia porodu, tj. do 23 czerwca 1994 r.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie wyrokiem z dnia 7 kwietnia 1995 r. [...] oddalił rewizję pozwanej od omówionego wyroku, stosując odmienną niż Sąd Rejonowy metodę obliczeń. Sąd Wojewódzki ustalił, że w dniu 31 grudnia 1993 r. ciąża powódki trwała 3 miesiące i 2 dni, co skutkowało - w myśl art. 177 § 3 k.p. przedłużenie umowy o pracę do dnia porodu.

Minister Sprawiedliwości wniósł rewizję nadzwyczajną od tego wyroku zarzucając mu rażące naruszenie art. 3 § 2, 368 pkt 1 i 3 k.p.c. oraz art. 177 § 3 k.p. w związku z § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 listopada 1974 r. w sprawie stosunków pracy, w których pracodawcą jest osoba fizyczna (Dz. U. Nr 48, poz. 272 i art. 299 § 2 k.p.). W konkluzji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez zmianę wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Stargardzie Szczecińskim z dnia 17 listopada 1994 r. [...] i oddalenie powództwa w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna nie jest uzasadniona. Zarzut rażącego naruszenia prawa jest nietrafny. W zaskarżonym wyroku nie doszło w ogóle do naruszenia przepisów wskazanych w rewizji nadzwyczajnej.

W szczególności prawidłowo został zastosowany przepis art. 177 § 3 kodeksu pracy. Można zgodzić się z twierdzeniem rewizji nadzwyczajnej, że w rozpoznawanej sprawie pracodawcą była osoba fizyczna [...]. Powyższa konstatacja prowadzi do wniosku o konieczności rozważenia zastosowania w sprawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 listopada 1974 r. w sprawie stosunków pracy, w których pracodawcą jest osoba fizyczna (Dz. U. Nr 45, poz. 272 ze zm.), wydanego na podstawie delegacji z art. 299 § 2 k.p. W rozporządzeniu tym wyłączono stosowanie niektórych przepisów kodeksu pracy w tych stosunkach pracy, ale także - zgodnie z brzmieniem delegacji - uregulowano odmiennie niektóre prawa i obowiązki pracowników zatrudnionych w gospodarstwach domowych i gospodarstwach rolnych. Omawiane rozporządzenie reguluje dwa zagadnienia. Pierwszego z nich tzn. problematyki stosunków pracy, w których pracodawcą jest osoba fizyczna dotyczy tylko § 1 ust. 1. Wymieniono w nim przepisy kodeksu pracy, których stosowanie jest wyłączone w tego rodzaju stosunkach pracy. Nie ma wśród tych przepisów art. 177 § 3 k.p. Zgodnie natomiast z § 2 omawianego rozporządzenia, w odniesieniu do pracowników zatrudnionych w gospodarstwach domowych i indywidualnych gospodarstwach rolnych, w dalszych przepisach rozporządzenia wprowadzono odstępstwa od przepisów kodeksu pracy. Takim odstępstwem jest wprowadzenie dodatkowego warunku przedłużenia do dnia porodu umowy o pracę zawartej na czas określony, tzn. uzależnienia przedłużenia od przepracowania u pracodawcy 6 miesięcy. Warunku takiego nie zawiera przepis art. 177 § 3 k.p.

Bezpodstawnie twierdzi się w rewizji nadzwyczajnej, jakoby ten warunek miał zastosowanie do wszystkich stosunków pracy, w których pracodawcą jest osoba fizyczna. Twierdzenie to pozostaje w sprzeczności z wyraźnym brzmieniem § 2 rozporządzenia. "Dalsze przepisy" rozporządzenia (w tym § 7) odnoszą się bowiem tylko do wymienionych w § 2 stosunków pracy. Warunek przepracowania 6 miesięcy u pozwanej nie odnosił się więc do powódki, która była zatrudniona w sklepie, a nie w

gospodarstwie domowym ani w indywidualnym gospodarstwie rolnym.

Sąd Najwyższy wypowiedział się już w omawianej kwestii w wyroku z dnia 30 marca 1994 r. (I PRN 8/94 - OSNAPiUS 1994 nr 1 poz. 11) i wywody zawarte w uzasadnieniu tego wyroku należy w całości podzielić.

Mając powyższe na uwadze należało oddalić rewizję nadzwyczajną (art. 421 § 1 k.p.c.).

Oddaleniu podlegał też wniosek powódki o zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania wywołanego wniesieniem rewizji nadzwyczajnej.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę podziela pogląd wyrażony w uchwale Pełnego Składu Izby Cywilnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 kwietnia 1972 r. (III PZP 8/72 - OSNCP 1973 z. 5, poz. 71), zgodnie z którym do postępowania z rewizji nadzwyczajnej nie mają zastosowania przepisy o obowiązku zwrotu kosztów procesu.

=====